

Beke-Martos Judit – Stephan Koložsa

Tisztelgés Tárkány Szücs Ernő előtt és idegen nyelvű hozzáférés fő műveihez

Tárkány Szücs Ernő: *Rechtsgeschichte und Volksbräuche (Ausgewählte Studien)*

Nagy Janka Teodóra – Bognár Szabina (szerk.)

Ungarische Rechtshistoriker sorozat

Budapest, 2021. Gondolat Kiadó, 320 p.

ISBN 978 963 556 186 5/

Az *Ungarische Rechtshistoriker* sorozat kimondott célja magyar jogtörténeti kutatásokat idegen nyelven hozzáférhetővé tenni a nagyérdemű közönség számára. A legújabb, immár hatodik kötet, a 2021-ben megjelent Tárkány Szücs Ernő: *Rechtsgeschichte und Volksbräuche (Ausgewählte Studien)* című könyv ennél jóval többet tesz: bemutat egy talán kevésbé ismert kiváló jogtörténészt, néprajzkutatót, betekintést enged a legjelentősebb magyar nyelvű műveibe, és csokorba szedi a majdnem húsz év alatt idegen nyelven megjelent valamennyi írását, hogy az érdeklődő olvasónak ne kelljen tovább keresnie. Ez a könyv rendkívüli adalék a Tárkány Szücs Ernő munkássága iránt érdeklődő, számos tudományos területen tevékenykedő kutatók és olvasók számára.

A könyv szerkezeti felépítését illetően négy részre oszlik: előszó, válogatott tanulmányok, utószó és levelek. Az előszó főcíme alatt négy írás olvasható. Az elsőben a szerkesztők, Nagy Janka Teodóra és Bognár Szabina klasszikus előszóként bemutatják a könyvet, annak felépítését, létrejöttének körülményeit és célját, Tárkány Szücs Ernő munkásságának legfőbb mérföldköveit, és köszönetet mondanak mindazoknak, akik nélkül a kötet nem jöhetett volna létre. A második írásban Nagy Janka Teodóra mutatja be a könyv 1921-ben született „főhősét”, a jogász és joginéprajz-kutató Tárkány Szücs Ernőt, 1984-ben bekövetkezett halálán jóval túlmutató jelentőségét, elsősorban fő művein keresztül, kiemelve a számos nemzetközi elismerést,

amelyet elnyert. A harmadik írásban szintén Nagy Janka Teodóra enged betekintést Tárkány Szücs Ernő 1981-ben megjelent monumentális alapművébe, a *Magyar jogi népszokások* című könyvbe, mely a jogtörténet, a jogi kultúrtörténet, az etnográfia, a történelemtudomány, a jogszociológia és a jogi antropológia képviselői számára egyaránt jelentős és meghatározó kutatási eredményeket dokumentáló mű. Az írást számos recenzió követte, és Magyarország egyetemén több tanszéken is ajánlott irodalomként jegyzik. Ebben az írásban a szerző tulajdonképpen folytatja az azt megelőző fejezetben elkezdett életrajzot, amennyiben beszámol arról, hogy Tárkány Szücs Ernő életének utolsó másfél évtizedében kutatásait a legautentikusabb kutatótérben készítette, és módszertanával, illetve eredményeivel jóval halálán túl is inspirálta a jogi néprajzkutatók újabb generációit. A Tárkány Szücs Ernő szellemi örökségének tekinthető, 2011-ben alapított Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoportról, annak az elmúlt tíz évben folytatott tevékenységéről és kutatási, illetve publikációs eredményeiről az előszó rész utolsó írása számol be.

A második, válogatott tanulmányok rész a könyv törzse. Itt tizenegy írás található. A legelső Tárkány Szücs

Ernő 1944-ben magyar nyelven megjelent *Mártély régi jogélete* című művének német nyelvű összefoglalója, melyet Connerth János írt. A második az 1961-ben szintén magyar nyelven megjelent *Vásárhelyi testamentumok* tartalmi összegzése. Ezután következik Tárkány Szücs Ernő kilenc, még életében megjelent idegen nyelvű tanulmánya, kronologikus sorrendben. A négy angol és öt német nyelvű írás 1967 és 1981 között került kiadásra, és jelentős pozitív visszhangot keltett. A művek elsősorban a jogi népszokások területén végzett empirikus kutatások eredményeit mutatják be és teszik elérhetővé a magyarul nem beszélő közönség számára. Az *Ungarische Rechtshistoriker* sorozatban megjelent könyv egyik legfőbb érdeme, hogy ezeket az írásokat időrendbe szedve bocsátja rendelkezésre, így az érdeklődő olvasónak nem kell sehol sem Tárkány Szücs Ernő idegen

nyelven elérhető, korábban megjelent írásai után kutatnia, hiszen azok mind fellelhetők ebben a kötetben. Talán még egyértelműbb lett volna az olvasó számára, ha az első két írást a többi reprinttől különválasztják a szerkesztők, de persze az érdeklődő olvasó valószínű minden írást végig kíván olvasni, és így nyilvánvalóvá válik számára is, hogy

melyik származik Tárkány Szücs és melyik más szerző tollából.

A harmadik rész az utószó, ahol először Bognár Szabina emlékezik meg a szerző, Tárkány Szücs Ernő születésének századik évfordulója alkalmából e kiemelkedő kutatóról. Ebben az írásban az olvasó többet tudhat meg Tárkány Szücs személyéről és tudományos életútjáról. Az írás beszámol kezdeti kutatásairól és érdeklődéséről, ahogy azokról a nehézségekről is, melyekkel az 1960-as években kellett megküzdenie, amikor a jogtörténet-tudományban próbált kutatási eredményeivel érvényesülni. Sikereket akkor ért el, amikor 1975-ben meghívást kapott a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatócsoportjába, melyet számos egyéb tudományos lehetőség követett. 1981-ben megjelent fő műve meghozta számára a régen várt hazai elismerést is, és fél évvel halála előtt, hosszú küzdelmet követően, 1983. november 30-án átvehette a néprajztudományok doktora címet. Munkásságának eredményét számos jogtörténész és néprajztudós viszi tovább, többek között a Tárkány Szücs Ernő kutatócsoportban. A harmadik rész második írásában Nagy Janka Teodóra reális képet fest az 1981-et követő magyar joginéprajz-kutatás eredményeiről és állapotáról. A szerző nem győzi hangsúlyozni Tárkány Szücs Ernő munkásságának jelentőségét, hiszen 1981-es *Magyar jogi népszokások* című írása a joginéprajz-kutatás megalapozásának tekinthető. Az innen származó tudományos kutatási eredmények számos tudományágot kapcsolnak össze, és nagyban hozzájárulnak a kutatási eredmények teljes körű értelmezéséhez. Több modern jogterület, így a jog kultúrtörténete, a joginéprajz-kutatás, a jogszociológia, a jogtörténet fejlődése az elmúlt negyven évben sokat profitált az empirikus eredetvizsgálatból. Még a nemzetközi jogi tudományterületek is vissza-visszatekintenek a múltba,

hogy abból nyerjenek értelmezést a jövőre nézve. Ezért is jelentős és elismerésre méltó Tárkány Szücs Ernő munkássága, amely életében talán kevesebb elismerést nyert, mint amennyit a szellemi örökségét gondozó kutatók szorgalmas munkája – többek között az itt bemutatott kötet útján – biztosít számára.

A negyedik és egyben utolsó részben a szerkesztők Tárkány Szücs Ernő eredeti, eddig soha meg nem jelent levelezéseiből hoznak nyilvánosságra néhányat, melyeket a hódmezővásárhelyi levéltár őriz. Tárkány Szücs Ernő első levelezőpartnere a német néprajztudós, a müncheni és 1966-tól kiel egyetemi professzor, Karl-Sigismund Kramer volt, akivel 1959 és 1969 között folytatott levélváltásából tíz olvasható a kötetben, német nyelven. Herbert Spruth, német jogász és genealógus 1962-ben folytatott levelezést Tárkány Szücs Ernővel, melyből három levél található a könyvben. Hermann Baltl, osztrák jogász és jogtörténész, a grazi egyetem Osztrák Jogtörténelmi Intézetének vezetőjeként 1982-ben levélben ajánlotta fel segítségét Tárkány Szücs Ernőnek az éppen akkor Bécsben folytatott kutatásaihoz. Louis Carlen, svájci jogász és politikus 1982-ben a freiburgi egyetem jogtörténész és állami egyházjogász professzoraként váltott leveleket Tárkány Szücs Ernővel, melyek közül kettő olvasható a könyv utolsó lapjain.

Összegzésül elmondható, hogy a 2021-ben Nagy Janka Teodóra és Bognár Szabina gondozásában megjelent könyv óriási segítséget nyújt a joginéprajz-kutatás és Tárkány Szücs Ernő munkássága iránt érdeklődő olvasó számára. Rendkívüli érdeme, hogy összegyűjti a már korábban angolul és németül megjelent írásokat, idegen nyelven hozzáférhetővé teszi a kutató életrajzát, életművét, kutatási eredményeit, és összefoglalja fő műveit a magyarul nem értők számára. Ez nagy segítség a magyar kutatási eredmények nemzetközi népszerűsítéséhez.

